

Geliş Tarihi / Received: 21/01/2026 Kabul Tarihi / Accepted: 17/05/2026
DOI: 10.70911/kulturk.1868650

**ALEVİLİK VE MÜZİK
BAĞLAMINDAKİ LİSANSÜSTÜ
TEZLERİN BİBLİYOMETRİK
ANALİZİ**

**BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF
POSTGRADUATE THESES IN THE
CONTEXT OF ALEVISM AND MUSIC**

Dr. Erkam CÖMERT

Bağımsız Araştırmacı

E-posta: comerterkam@gmail.com

Orcid: 0000-0002- 7076-1281

Öz

Bu araştırma, Alevilik ve müzik bağlamındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yapıp yorumlayarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu araştırma, doküman analizi yönteminin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Alevilik ve müzik üzerine yapılan lisansüstü tezler oluştururken, örneklemi ise toplam 37 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Çalışmada gerekli veriler, doküman incelemesine dayalı yöntemle toplanmıştır. Bu doğrultuda ilgili verilere 2026 yılı Ocak ayına kadar YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yayınlanmış olan lisansüstü tezlerden ulaşılmış ve çalışma, mevcut 37 lisansüstü tez ile sınırlandırılmıştır. Bu çalışma, toplam 37 lisansüstü tezi; yayın türü, ele alınan konu, yayımlandığı kurum, yılı, kullanılan araştırma yöntemi ve veri toplama araçları bağlamında değerlendirmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Tezlerin çoğunluğunu, 24 tez (%64,9) ile yüksek lisans tezleri oluşturmakta, bunu 11 tez (%29,7) ile doktora ve 2 tez (%5,4) ile de sanatta yeterlik tezi izlemektedir. Konu dağılımında en yüksek pay 13 tez (%35,1) ile icra incelemelerine aittir. Yayın yerleri incelendiğinde, en fazla tezin 6 tez (%16,2) ile Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde yayımlandığı tespit edilmiştir. Yayın yıllarına bakıldığında ise 2024 yılı, 8 tez (%21,6) ile en fazla tezin yayımlandığı yıl olmuştur. Yöntemsel açıdan bakıldığında, tezlerin büyük bir kısmında (34 tez, %91,9) nitel araştırma yaklaşımlarının benimsendiği; veri toplama aracı olarak ise 27 tezde (%73) doküman taramasına başvurulduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik, Alevilik, Cem, lisansüstü tez, bibliyometrik analiz.

Abstract

This research aims to contribute to the literature by conducting and interpreting a bibliometric analysis of postgraduate theses on Alevism and music. This is a qualitative study employing the document analysis method. The population of the study consists of postgraduate theses on Alevism and music, whilst the sample comprises a total of 37 postgraduate theses. The necessary data for the study were collected using a document-based method. Accordingly, the relevant data were obtained from postgraduate theses published at the YÖK National Thesis Centre up to January 2026 and the study was limited to the existing 37 postgraduate theses. This study evaluated the total of 37 postgraduate theses in terms of publication type, subject matter, publishing institution, year of publication, research method used, and data collection tools, and the data obtained were analysed. The majority of the theses consist of 24 master's theses (%64,9), followed by 11 doctoral theses (%29,7) and 2 theses of artistic proficiency (%5,4). In terms of subject distribution, performance studies account for the highest proportion with 13 theses (%35,1). An examination of publication venues revealed that the highest number of theses, 6 (%16,2), were published by the Institute of Fine Arts at Dokuz Eylül University. In terms of publication years, 2024 was the year with the highest number of theses published, with 8 (%21,6). From a methodological perspective, it was found that qualitative research

approaches were adopted in the majority of the theses (34 theses, %91,9); as for data collection methods, document review was used in 27 theses (%73).

Keywords: Music, Alevism, Cem, postgraduate theses, bibliometric analysis.

GİRİŞ

Alevi kelimesi Arapça kökenli olup; Hz. Ali'ye bağlılık, ona taraf olma, sevgisini ve saygısını taşıma veya onun soyundan gelme gibi anlamları içermektedir (İpek, vd., 2010: 166). Bununla birlikte bu terim, Türk ve İslam coğrafyalarında zamanla farklı kullanımlara ve anlamlara bürünmüştür. Örneğin; Azerbaycan'da "Alevi" dendiğinde, "Ali ilahi" inancını benimseyenler, yani (tenzih edilerek) Hz. Ali'yi ilahlaştıranlar kastedilmektedir. İran'da ise bu ifade, basitçe "Hz. Ali'nin soyundan gelen kişi" anlamında kullanılır. Türkiye'de Alevilik, Sünni anlayıştan ayrılan bir yapıya sahip olup Hz. Ali'nin soyuna duyulan sevgi ve güçlü bir manevi bağlılık çerçevesinde değerlendirilmektedir (Erzurumlu, 2007: 17).

Alevilik inancının kökenine, tarihsel gelişimine ve Bektaşilik ile olan ilişkisine bu tanımlamaların ardından odaklanmak faydalı olacaktır. Bazı bulgular, bu inanç sisteminin köklerinin çok eskiye dayandığını işaret etmektedir. Yaklaşık 5500 yıl öncesine ait bir Sümer tabletinde yer alan bilgiler, günümüzde Anadolu'daki Alevi köylerinde icra edilen Ayin-i Cem'e benzer ritüellerin, o dönem Sümer toplumu tarafından da uygulanmış olabileceğini düşündürmektedir (İpek, vd., 2010: 166). Bununla birlikte, eski Anadolu uygarlıklarında ve Türk Dünyası kültürünün kökenlerinde ritüel ve müzik birlikteliğinin başlıbaşına dikkat çekici bir olgu olarak karşımıza çıktığı da bilinmektedir (Mirzaoglu, 2022: 169-186). Buna ek olarak dünyanın köklü kültürlerinde müziğin yerini irdeleyen bazı çalışmalar da dinsel törenlerin müzik ile birleştiğine dair fikir vermektedir (Tabak, 2023). Bu genel olgu dışında, konuya bakıldığında Şamanizm ile Alevi-Bektaşi inancı arasında dikkat çekici benzerliklerin bulunması (dini önder figürleri, törenlerde özel kıyafet kullanımı, oturma düzenindeki hiyerarşik yapı ile müzik, şiir ve dansın birlikte yer aldığı törenler ve çeşitli dualar ile ritüeller) bu inanç sisteminin İslam öncesi bir geçmişe dayanabileceğini düşündürmektedir (Turan, 2010: 155).

Aleviliğin temelleri, Hz. Muhammed'in vefatından sonraki halifelik tartışmalarına dayanmaktadır. Bu dönemde yaşanan siyasi ve dini ayrışmalar, özellikle Sıffin Savaşı sonrasında Müslüman topluluğunu üç ana gruba ayırmıştır: Muaviye'yi destekleyenler, Hariciler ve Hz. Ali yanlıları. Bu ayrışmanın sonucunda, günümüzde "Alevi" olarak anılan topluluğun ilk biçimi sayılan "Şiatu Ali" (Ali'nin taraftarları) ifadesi kullanılmaya başlanmıştır (İpek, vd., 2010: 171)

Aleviliğin kültürel ve sanatsal sürekliliğini sağlayan, onu canlı tutan ve 21. yüzyıla ulaştıran üç ana unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar; şiir (söz), saz ve semahtır.

Bu üçlü bileşimin, yalnızca fikirleri değil, aynı zamanda insanın manevi dünyasını da etkileme gücü sayesinde büyük bir çekim kuvveti oluşmaktadır. Alevilik geleneğinde bu derin çekicilik, “ummana dalmak” metaforuyla ifade edilir. Ayrıca söz, saz ve semahtan oluşan bu bütün, zulmü, baskıyı ve sömürüyü sertçe eleştirip kınarken bir yandan da insanlar arasındaki sevgi, saygı ve dostluk bağlarını kuvvetlendiren bir içsel terbiye işlevi görür (Algül, 1996: 39).

Sözlü geleneğe sahip pek çok toplum, kültürel mirası hafızada canlı tutmak amacıyla çeşitli yöntemler oluşturmuştur. Bu yöntemlerin etkili olabilmesi için içeriğin; ritmik ve dengeli düşünce tekrarı veya karşıtlıklar, kelimelerdeki ses uyumu (aliterasyon ve asonans), kalıp halinde kullanılan sıfatlar ve ifadeler ile akıcı bir şekilde sunulması önemlidir. Aynı zamanda, anlatıların toplumca bilinen ve kolayca anımsanacak şekilde yapılandırılmış atasözlerinden oluşması ve belirli temalar üzerine oturtulması gereklidir. Sözlü kültürel bellekte kalıcılığı sağlamaya yönelik stratejilerden biri de kutsal metinler, mitler ve hikâyeler gibi unutulmaması gereken içeriklerle ilişkilendirilen müzik kullanımıdır (Mustan Dönmez, 2010: 196). Alevi-Bektaşî müziği, bu bahsi geçen unsurları taşıdığı için, pek çok eserin zamanla kaybolduğu düşünülse bile, eserlerin büyük bir kısmı nesilden nesile aktarılmayı başarmıştır. Yüzyıllar boyunca merkezi yönetim ve hâkim ideolojiden izole bir biçimde yaşamayı tercih eden Alevi-Bektaşî topluluklarının müzik pratikleri, uzun süre gizlilikle ilişkilendirilmiş ve farklı inanç gruplarından titizlikle saklanmıştır. Bu durum, söz konusu müzik geleneğinin Anadolu’daki en saf ve özgün biçimlerinden birini temsil ettiğine ve içerdiği törensel ve müzikal unsurların büyük ölçüde korunduğuna işaret etmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde bulunan Alevi-Bektaşî topluluklarının yaşadığı yerleşim yerlerinde, bu müzik türü geleneğe bağlılık özelliği ve kültürel kimliğin korunması yönelimiyle gözlerden uzak bir biçimde icra edilmiştir (Ayışit Onatça, 2007: 43). Bu müzikal ifadenin en kritik ve ayrılmaz çalgısı ise bağlamadır. Bağlamanın, Alevi-Bektaşî cem ritüellerinde kullanılması ve dinsel müziğin esas ögesini oluşturması sebebiyle manevi bir değere sahip olduğu düşünülmektedir. Alevi-Bektaşî inancına sahip hanelerde özel bir kutsallık atfedilen ve en kıymetli köşede muhafaza edilen bağlama, aynı zamanda “telli Kur’an” olarak da adlandırılmaktadır. Bu müzik aleti, çalınmaya başlanmadan evvel bir saygı göstergesi olarak göğüse değdirilip üç kez öpülerek alına götürülmek suretiyle bir nevi “niyaz” görme geleneğine sahiptir. Bu isimlendirme, sazdaki ezgilerin ve aktarılan sözlerin mukaddes olduğuna duyulan inançtan kaynaklanmaktadır (Ayışit Onatça, 2007: 55).

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma; Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyografya analizinin yapılması ve yorumlanması sonucunda literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Alevilik ile ilgili olarak birçok lisansüstü tez yayınlanmıştır. Ancak

daha önce Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyografyasının analizi yapılmamıştır. Bu bağlamda daha önce herhangi bir çalışma yapılmaması araştırma için önem arz etmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışma, doküman analizi yöntemi kullanılarak tarama modeli kapsamında gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi ya da diğer adıyla belge incelemesi, mevcut olan kayıt ve dokümanların detaylı bir şekilde gözden geçirilerek bilgi edinme tekniğidir. Bu analiz süreci, belirlenen bir amaca ulaşmak için ilgili kaynakların tespit edilmesini, okunmasını, bu kaynaklardan önemli notların çıkarılmasını ve toplanan verilerin değerlendirilmesini içerir (Karasar, 2005: 183). Başka bir ifadeyle doküman incelemesi; basılı formattaki materyallerin yanı sıra elektronik (internet veya bilgisayar tabanlı) kaynaklar üzerinde gerçekleştirilen bir dizi inceleme ve değerlendirme faaliyetleridir (Bowen, 2009: 27). Ayrıca bu metot, araştırılmak istenen olay veya konulara dair bilgiler barındıran yazılı materyallerin derinlemesine araştırılması şeklinde de tarif edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 187). Aynı zamanda ister resmi ister özel olsun, çeşitli nitelikteki kayıtların bir araya getirilmesini, ardından sistematik bir denetimden geçirilmesini ve değerlendirilmesini kapsayan eylemler bütünüdür (Ekiz, 2015: 29).

Bu araştırmanın evrenini Alevilik ve müzik üzerine yapılmış lisansüstü tezler oluştururken, örneklemini ise toplam 37 lisansüstü tez (yüksek lisans, sanatta yeterlik ve doktora) oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler, doküman analizi yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Bu doğrultuda 2026 yılı Ocak ayna kadar Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezindeki ilgili verilere ulaşılmıştır.

2.1. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerini, Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında; kaynaklar taranmış ve konuyla ilgili veriler ele alınmıştır. Bu bağlamda Alevilik ve müzik alanındaki lisansüstü tezler; yayın türü, konu, yayın yeri, yayın yılı, araştırma yöntemi ve veri toplama araçları açısından kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir.

2.2. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problem cümlesi; "Alevilik ve müzik bağlamındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi nasıldır?" şeklindedir. Buna ilişkin olarak şu alt problemlere cevap aranmıştır:

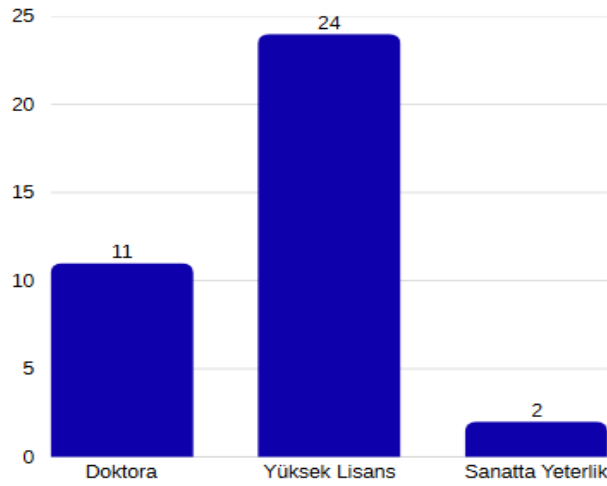
1. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin yayın türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
3. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin yayın yerlerine göre dağılımı nasıldır?

4. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı nasıldır?
5. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Alevilik ve müzik ile ilgili lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

3. Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik konusundaki lisansüstü tezlerin yayın türlerine göre dağılımları incelenmiş olup eldeki bulgular grafik 1’de gösterilmiştir.

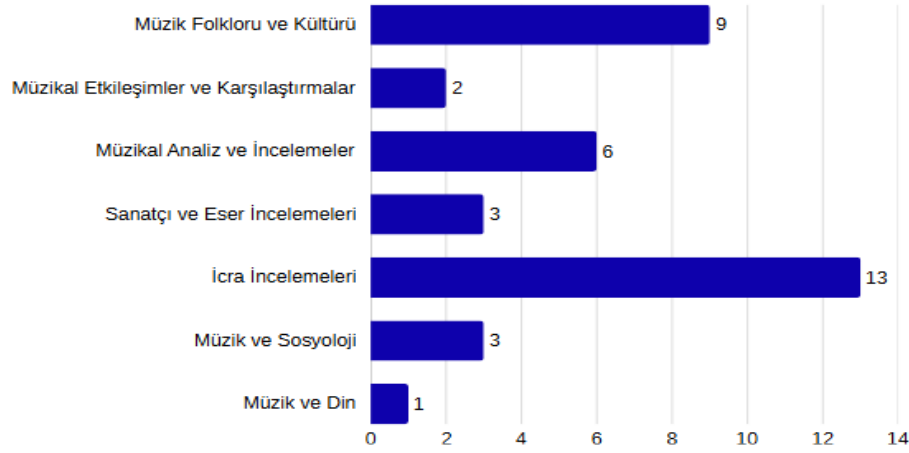

Grafik 1: Tezlerin Yayın Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 1’e göre, 37 lisansüstü tezdən 24’ü (%64,9) yüksek lisans, 11’i (%29,7) doktora ve 2’si (%5,4) de sanatta yeterlik tezidir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik konusundaki lisansüstü tezlerin konu dağılımları incelenmiş olup eldeki bulgular grafik 2’de gösterilmiştir.

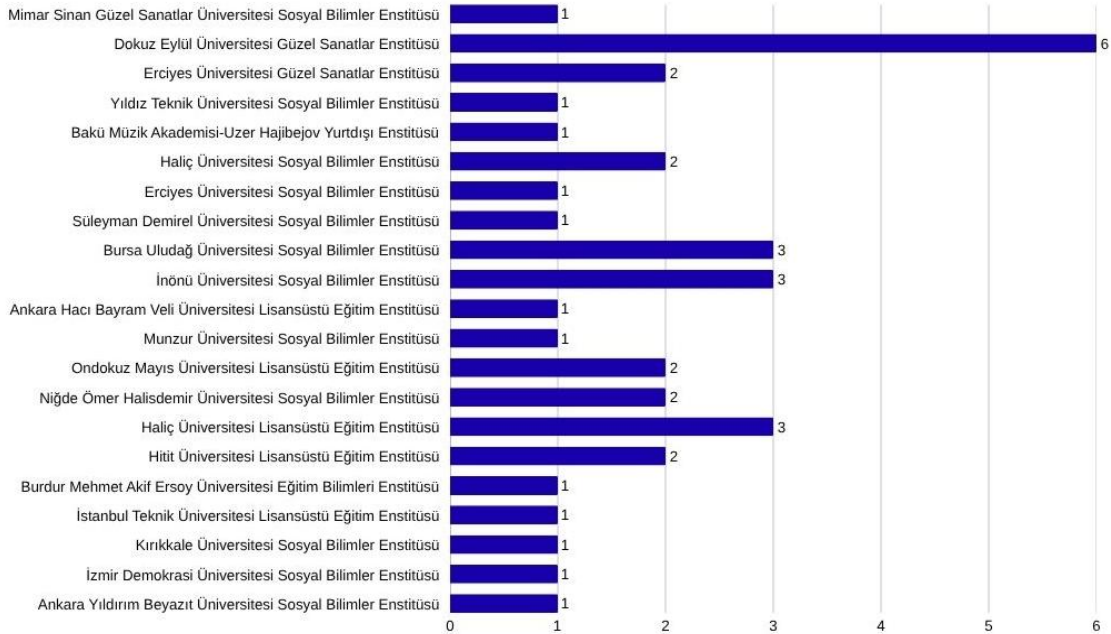

Grafik 2: Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Grafik 2’de görüldüğü gibi Alevilik ve müzik ile ilgili 37 lisansüstü tezden 13’ü (%35,1) icra incelemeleri, 9’u (%24,3) müzik folkloru ve kültürü, 6’sı (%16,2) müzikal analiz ve incelemeler, 3’ü (%8,1) sanatçı ve eser incelemeleri, 3’ü (%8,1) müzik ve sosyoloji, 2’si (%5,4) müzikal etkileşimler ve karşılaştırmalar ve 1’i (%2,7) de müzik ve din konularını içermektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik alanındaki lisansüstü tezlerin yayın yerlerine göre dağılımları incelenmiş olup eldeki bulgular grafik 3’te gösterilmiştir.

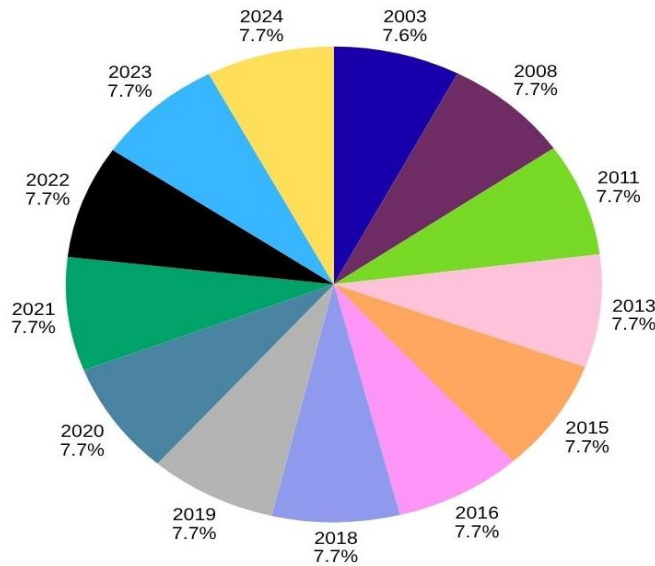
Grafik 3: Tezlerin Yayın Yerlerine Göre Dağılımı

Grafik 3’te görüldüğü üzere Alevilik ve müzik ile ilgili 37 lisansüstü tezden toplam tez sayısının en yüksek olduğu kurum, 6 tez (%16,2) ile Dokuz Eylül

Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsüdür. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde yayımlanan tez sayısı ise 3'er (%8,1) adettir. Tez sayısının 2 adet (%5,4) olduğu kurumlar ise şunlardır: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Diğer kurumlar ise 1'er tez (%2,7) yayımlanan kurumlardır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik konusunda lisansüstü tezlerin yayın yıllarına göre dağılımları incelenmiş olup eldeki bulgular grafik 4'te gösterilmiştir.

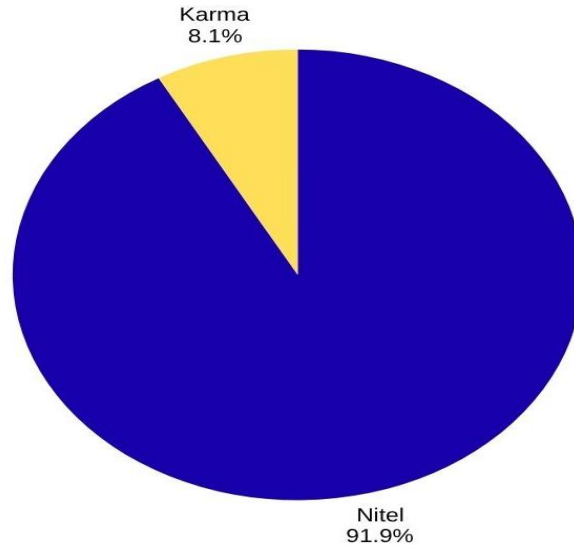

Grafik 4: Tezlerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Grafik 4'te görüldüğü gibi Alevilik ve müzik ile ilgili 37 lisansüstü tezin en çok yayımlandığı yıl, 8 tez (%21,6) ile 2024 yılıdır. Bunu takiben, 2019 yılında 7 tez (%18,9), 2023 yılında 5 tez (%13,5) ve 2022 yılında 4 tez (%10,8) yayımlanmıştır. Ayrıca 2008, 2013, 2016 ve 2021 yıllarında 2'şer tez (%5,4) yayımlanmıştır. Diğer yıllara ait dağılımlar incelendiğinde ise 2003, 2011, 2015, 2018 ve 2020 yıllarının her birinde 1'er lisansüstü tez (%2,7) yayımlanmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik alanındaki lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımları incelenmiş olup eldeki bulgular grafik 5'te gösterilmiştir.

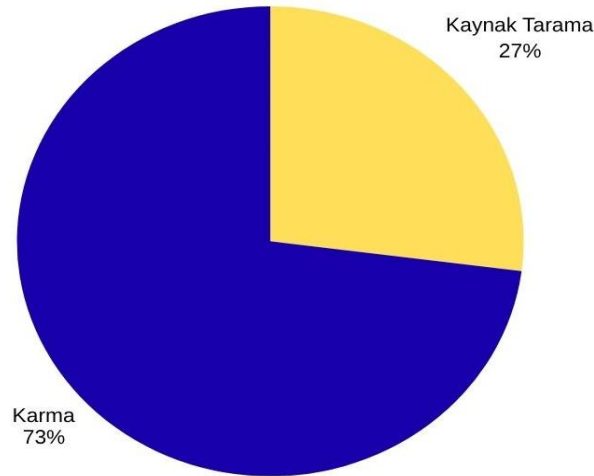

Grafik 5: Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Grafik 5'te görüldüğü gibi Alevilik ve müzik ile ilgili 37 lisansüstü tezden 34'ünde (%91,9) nitel araştırma yöntemi ve 3'ünde (%8,1) ise karma araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemine yönelik olarak, Alevilik ve müzik konusundaki lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımları incelenmiş olup elde edilen bulgular grafik 6'da gösterilmiştir.

Grafik 6: Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Grafik 6'da görüldüğü gibi Alevilik ve müzik ile ilgili 37 lisansüstü tezden 27'sinde (%73) karma ve 10'unda (%27) ise kaynak tarama tekniği kullanılmıştır.

SONUÇ

Bu araştırma, incelenen 37 lisansüstü tezin yayın türü, konu dağılımı, yayın yeri, yayın yılı, araştırma yöntemi ve veri toplama araçları gibi temel özelliklerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu bağlamda birinci alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin yayın türlerine göre dağılımı araştırılmış ve araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: İncelenen tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezleri olması, araştırma alanında en çok üretimin yüksek lisans düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir. Bu durum, araştırma konusunun lisansüstü eğitimde bir uzmanlık alanı olarak popülerliğini ve lisansüstü öğrenci sayısının yüksek lisans seviyesinde daha fazla olmasını yansıtabilir. Doktora tezleri ikinci sırada yer alırken, sanatta yeterlik tezlerinin düşük oranda olması, bu tür akademik çalışmaların daha spesifik, uygulamalı ve sayıca az olduğunu işaret eder.

Araştırmada ikinci alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı araştırılmış; icra incelemeleri, müzik folkloru ve kültürü alanlarının önde olması, araştırmacıların en çok bu alanlara odaklandığını göstermektedir.

Araştırmada üçüncü alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin yayın yerlerine göre dağılımı araştırılmış; Alevilik ve müzik bağlamında çok sayıda farklı üniversitede tezin yayımlanmış olması, araştırma konusunun coğrafi olarak tek bir bölgeye sınırlı kalmayıp ülke genelindeki farklı üniversitelerin lisansüstü programlarında kendine yer bulduğunu göstermektedir.

Araştırmada dördüncü alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı araştırılmış; Tezlerin önemli bir kısmının son yıllarda (özellikle 2024, 2023, 2022) yoğunlaşması, araştırma alanına olan ilginin gittikçe arttığını ve güncel bir alan olduğunu göstermektedir.

Araştırmada beşinci alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı araştırılmış; incelenen tezlerin büyük çoğunluğunda nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma araştırma yönteminin kullanımı ise oldukça düşüktür.

Araştırmada altıncı alt probleme ilişkin lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı araştırılmış; tezlerin büyük çoğunluğunda karma veri toplama araçları kullanılmıştır. Kaynak tarama tekniği ise daha az tercih edilmiştir. Araştırma yönteminde nitel yaklaşımın baskın olmasına rağmen, veri toplama araçlarında karma (yani birden fazla ve muhtemelen farklı türden veri) araçlarının baskın olması, dikkat çekici bir noktadır. Karma veri toplama araçları, nitel araştırmalarda yaygın olarak tercih edilen gözlem, mülakat ve doküman incelemesi gibi birden fazla nitel teknik yönteminin eş zamanlı olarak kullanılması anlamına gelmektedir.

DEĞERLENDİRME

Araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuçlar doğrultusunda, alanda yapılacak gelecekteki çalışmalar ve uygulamalar için şu önerilerde bulunulmuştur:

Gelecekteki çalışmalarda, olguları farklı boyutlarıyla ele alabilmek ve bulguların yaygınlığını test edebilmek amacıyla nicel ve karma araştırma yöntemlerinin kullanımına daha fazla yer verilmelidir. Bu, alanın bilimsel zenginliğini artıracaktır.

Tezlerin büyük çoğunluğunda karma veri toplama araçlarının kullanılması, araştırmacıların verilerini zenginleştirmeye çalıştığını gösterir ancak yöntem ile araç arasındaki uyumun net olması gerekir.

Bir araştırmada birden fazla veri toplama aracı kullanıldığında, her bir aracın hangi özel soruyu yanıtlamak için kullanıldığı, metodoloji bölümünde açıkça belirtilmelidir. Bu, çalışmanın şeffaflığını ve güvenilirliğini artıracaktır.

Tezlerin bir kısmında kaynak tarama tekniği kullanılması, kaynak taramasının kalitesi ve teorik altyapının sağlamlığı için kritiktir. Alanın daha kapsamlı bilgi üretebilmesi için, lisansüstü tezlerdeki yöntem çeşitliliğinin artırılması ve kullanılan veri toplama süreçlerinin daha şeffaf ve bilimsel bir dille açıklanması önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Ağrı, Özlem (2023). *Manisa Yöresinedeki Tahtacı Semahlarının Edebi ve Müzikal Açından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Akdeniz, Serap (2011). *Alevi Müzik Uyanışı Bağlamında İzmir Yamanlar Alevi Göçmenlerinin Müzik Pratikleri*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Aksoy, Fırat (2024). *Alevi Bektaşî Geleneğinde Pir Sultan Abdal Şiirleri ve Bestelenmiş Deyişlerinin Müziksel Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Çorum: Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Algül, Rıza (1996). *Aleviliğin Sosyal Mücadeledeki Yeri*. İstanbul: Pencere Yayınları.

Aşkın, Ali (2019). *İnanç Müziği Etnolojisi Çerçevesinde Adıyaman İli Bulam Kasabasında Alevi İnanç Müziği Geleneği*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ayışıt Onatça, Neşe (2007). *Alevi-Bektaşî Kültüründe Kırklar Semahı Müzikal Analiz Çalışması*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Benli Yusuf (2016). *Bağlama Resitali: Bağlama'da İleri İcra Niteliğinin, Alevi Müziği ve Kültürünün Yaygınlaşmasına Etkisi*. Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bowen, Glenn (2009). "Document Analysis As A Qualitative Research Method". *Qualitative Research Journal*. C. 9. S. 2. s. 27-40.

Boyras, Leyla (2024). *Adıyaman Yöresi Alevi Bektaşî Kültürü Çerçevesinde Aziz Dede Türbesi (Apaziz)'nin ve Zakirlik Geleneğinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dalgıç, Perihan (2019). *Alevi İncancında Deyişler: Tunceli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Tunceli: Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirci, Çağdaş (2019). *Bir Kimlik Göstergesi Olarak Alevi Müziği ve Popülerleşmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğan, Uğur (2023). *Alevi Uyanışı Bağlamında Âşıklık Geleneği ve Bir Uyanış Önderi: Ozan Rehberî*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durmaz, Ercan (2013). *Alevi-Bektâşî Müziğinde "Kerbelâ" Temalı Türküler Üstüne Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Ekiz, Durmuş (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Emektar, Gürcan (2022). *Alevi Bektaşî Kültüründe Tevhid Temalı Nefeslerin İncelenmesi "Hüseyin Emektar Örneği"*. Yüksek Lisans Tezi. Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erzurumlu, Kenan (2007). *Gerçeğe Hu Diyelim-Alevilik ve Bektaşîliğe Farklı Bir Bakış*. İstanbul: Ufukötesi Yayınları.

Göl, Mesut (2019). *Isparta İli Örneğinde Alevi-Bektaşî Nefesleri*. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güngör, İsmail (2024). *Alevi Müziği: Bilgi, İktidar ve Etik Eksenleri Üzerinden İnşâ Edilen Bir Müzikâl Kimlik*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Hıdır Oğlu, Gani Pekşen (2003). *Alevi Merasimlerinde Musikinin Seciyyevi Hususiyetleri*. Doktora Tezi. Bakü: Bakü Music Academy-Uzer Hajibejev.

Işık, Halis (2023). *Eskişehir İli Alevi Bektaşî Geleneğindeki Müzik Unsurlarının İncelenmesi*. Doktora Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İpek, Yasin-Atalay, Ender-Serdar, Murat-Işık, Harun (2010). *Şia'dan Kızılbaşlığa Türklerde Alevilik*. İstanbul: Bizim Kitaplar Yayınları.

İriçam, Nazlıcan (2024). *Bergama Yöresi Alevi Kültürü ve Müzik Pratikleri*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: İzmir Demokrasi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karasar, Niyazi (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Keleş, Ali (2008). *Ortak Kimlik ve Müzik 1980 Sonrası Alevi-Bektaşî Uyanışı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keleş, Ali (2016). *Alevi Müzik Uyanışının Eğitim Bileşeni: Şahkulu Dergâhı ve Erdal Erzincan Müzik Merkezi*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Kılıç, Mert (2019). *Alevi-Bektaşî Müziği İçerisinde Neşet Ertaş'ın Eserlerinin Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Mengüş, Erdem (2021). *Anadolu Âşıklık Geleneğinde Alevi Âşıkların Yeri ve Önemi: Âşık Seyit Meftuni Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Mengüş, Erkan (2019). *Alevi Geleneğinde Ölüm İnanışları Bağlamında Müziğin Önemi ve İşlevi: Tunceli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mert, Anıl (2024). *Şücaaddin Velî Ocağı Alevî Geleneğinde Türk Din Mûsikîsi*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mirzaoğlu, Gülay (2022). "Müzik ve Mitoloji İlişkisi". *Türk Dili ve Edebiyatı Çalışmaları/Türkbilim Araştırmaları Dizisi*. Editör: Ezgi Sırtı. İstanbul: Kutlu Yayınevi. s. 169-186.

Mustan Dönmez, Banu (2010). "Alevi Cem Ritüelinde Canlandırılan Kırklar Söylencesi'nin Şiir-Müzik-Dans İle İlişkisi". *The Journal of International Social Research*. S. 3. s. 191-199.

Mustan Dönmez, Banu (2008). *Alevi Müzik Uyanışı Bağlamında İzmir Limontepe Alevi Göçmenlerinin Müzik Pratikleri*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Mutlu Orhan, Nazan (2022). *Şamanizmden Anadolu Aleviliğine Müzik ve Kozmoloji İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Oral, Makbule (2018). *Anadolu Alevi-Bektaşî Âşıklık Geleneğinde Âşık Nesimi Çimen ve İki Telli Cura İcrası*. Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öcal, Mustafa (2023). *Alevi-Bektaşî Kültüründe Cem Ritüelleri ve Müzik Pratikleri: Samsun Canlar Derneği Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Özdemir, Urum Ulaş (2015). *İstanbul Cemevlerinde Yürütülen Zakirlik Hizmetinin, Ritüel, Müzik İcrası ve Alevi Kimliği Bağlamında İncelenmesi*. Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Şahin, Emrah (2020). *Çorum Yöresi Alevi-Bektaşî Cem Ritüelleri ve Müzik Pratikleri: Abdal Musa Cem'i Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Şahin, Osman (2022). *Kültürel Kimlik Bağlamında İsveç'te Yaşanan Ulusötesi Alevilik: Stockholm Alevi Kültür Merkezi Örneği*. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Şamdereli, Deniz (2022). *Anadolu Alevi ve Bektaşî Müzik Geleneği Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Şenol Atıcı, Mine (2021). *Günümüz Temsillerinde Cem Ritüelleri: Alevi Kültür Dernekleri Mersin Cemevi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tabak, Cihan (2023). *Dünya Mitolojilerinde Müziğin Varlığı*. İstanbul: Kalan Yayınları.

Turan, Deren (2024). *Alevi Müziksel Kimliğinde Değişim ve Süreklilik: Antalya Tahtacıları*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Turan, Fatma Ahsen (2010). "Şaman Ritüellerinden Alevi Semahlarına Esrarlı Yolculuk". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. S. 56. s. 153-162.

Uysal, Çağlar (2024). *Alevi Bektaşî Kültürünü Temsil Eden Arslanbeyli Mahallesi'nin Müzikal Yapısının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uzun, Nihal Başak (2013). *Müzik İbadet İlişkisi Bağlamında Alevi Cem Ritüelleri*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Yalçınöz, Muhammet (2023). *Emirdağ Karacalar Köyü Alevi/Kadiri Topluğunun Dini Ritüellerinde Müziğin Yeri*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, Ali- Hasan Şimşek (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Turgay (2019). *Bursa-İnegöl, Şehitler Köyü Alevi-Bektaşî'lerinde Kültürel Aktarım Sürecinde Rol Alan Müzik Pratikleri: Gençlik Kurbanı Cemi*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeren, Pınar (2024). *Alevi Örgütlenmelerinin Çok Boyutlu Niteliğinin Müzik ve Semah Pratiklerine Yansıması: Ankara Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.